

ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΛΗ

(Ιούλιος 1822)

Ο Μαχμούδ πασάς, που ονομαζόταν και Δράμαλης, επειδή είχε γεννηθεί στη Δράμα, διορισμένος από το Σουλτάνο αρχηγός στρατιάς (σερασκέρης) τριάντα χιλιάδων περίπου αντρών, πεζών και καβαλάρηδων, κατέβηκε από τη Λάρισα στην Ανατολική Ελλάδα για να εισβάλει στην Πελοπόννησο και να καταπνίξει την επανάσταση των Ελλήνων με τη βοήθεια του τουρκικού στόλου στον Κορινθιακό και τον Αργολικό κόλπο. Χωρίς να συναντήσει καμία αντίσταση στην ανατολική Στερεά και στα στενά της Μεγαρίδας κατέλαβε τον Ακροκόρινθο που οι Έλληνες που τον πολιορκούσαν αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν, και μέσα από τα αφύλαχτα στενά στα Δερβενάκια προχώρησε στην Αργολική πεδιάδα. Φτάνοντας στο Ναύπλιο ακύρωσε τη συμφωνία για την παράδοση της φρουράς του Παλαμηδιού που είχε κιόλας υπογραφεί. Οι Έλληνες συγκεντρώθηκαν στους Μύλους της Λέρνης και τις πηγές του Εράσινου, με τον Κολοκοτρώνη αρχιστράτηγο. Από εκεί με εξορμήσεις κατάφεραν να τον καθυστερήσουν στην πολιορκία της ακρόπολης Λάρισας του Άργους και παράλληλα κατέστρεφαν όσα τρόφιμα μπορούσαν στη γύρω περιοχή. Γρήγορα το μεγάλο τουρκικό στράτευμα δεν είχε εφόδια και τρόφιμα. Ο Κολοκοτρώνης πρόβλεψε πως ο Δράμαλης θα αναγκαστεί να υποχωρήσει στην Κόρινθο και κατέλαβε τα στενά στα Δερβενάκια με 2.500 περίπου άντρες με αρχηγό τον Νικηταρά. Και όταν στις 26 Ιουλίου του 1822 ο στρατός του Δραμαλή επιχείρησε να περάσει από τα στενά έπαθε μεγάλη καταστροφή. Από τότε ο Νικηταράς πήρε το παρατσούκλι Τουρκοφάγος. Όσοι ξέφυγαν τη μέρα εκείνη και τις επόμενες αποδεκατίστηκαν από τις στερήσεις και τις αρρώστιες, μαζί τους και ο ίδιος ο Δράμαλης που πέθανε στην Κόρινθο.

- Φύσα μαϊστρο δροσερέ κι αέρα του πελάγου,
να πας τα χαιρετίσματα στου Δράμαλη τη μάνα.
Της Ρούμελης οι μπέηδες, του Δράμαλη οι αγάδες
στο Δερβενάκι κείτονται, στο χώμα ξαπλωμένοι.
- 5 Στρώμα 'χουνε τη μαύρη γης, προσκέφαλο λιθάρια
και γι' απανωσκεπάσματα του φεγγαριού τη λάμψη.
Κ' ένα πουλάκι πέρασε και το συγγορωτάνε.
«Πουλί, πώς πάει ο πόλεμος, το κλέφτικο ντουφέκι;»
«Μπροστά πάει ο Νικηταράς, πίσω ο Κολοκοτρώνης,
- 10 και παραπίσω οι Έλληνες με τα σπαθιά στα χέρια».
Γράμματα πάνε κ' έρχονται στων μπέηδων τα σπίτια.
Κλαίνει τ' αχούρια γι' άλογα και τα τζαμιά για Τούρκους,
κλαίνει μανούλες για παιδιά, γυναίκες για τους άντρες.